

Beste ministerie van Economische Zaken & Klimaat,

Het concept Nationaal Plan Energiesysteem is een goede eerste stap. We zijn blij met de hoofdpijler energiebesparing en een CO₂-vrij elektriciteitssysteem in 2035. Toch hopen we op een energieplan dat ook inzet op rechtvaardigheid.

We zouden graag zien dat het een **klimaatrechtvaardig** energieplan wordt. Dit concept zet juist in op het behoud van industriële vervuilers, terwijl juist nu de kans is om scherpe keuzes te maken. Welke industrie past bij een duurzame samenleving? Dit plan lijkt te kiezen voor het behoud van de vervuilende industrie en het verhogen van de energierekening van de burger¹. Dat is niet rechtvaardig.

- Er worden nog geen fundamentele keuzes gemaakt over de industrie. Met dit plan zullen raffinaderijen, kunststof- en kunstmestproducenten nog steeds gebruik maken van fossiele grondstoffen en dragen zij ook na 2050 nog bij aan klimaatverandering².
- Door in te zetten op kernenergie zadelt dit plan de burger op met een onnodig hoge energierekening en hogere belasting. Een volledig hernieuwbaar energiesysteem in 2050 gecombineerd met investeringen in energiebesparing leidt tot lagere energiekosten en resulteert op een kortere termijn in klimaatwinst³.

Als input voor het NPE heeft de minister om expertadvies gevraagd⁴. De experts gaven aan dat de rol van **kernenergie** hooguit marginaal kan zijn in het energiesysteem van de toekomst vanwege beperkte locaties en financiën. Helaas is de aandacht voor kernenergie in dit plan groot. De benodigde middelen en inzet om het aandeel kernenergie te vergroten leiden af van urgente maatregelen. Wij betreuren dat de minister het expert-advies negeert, mede om de volgende redenen:

- Nu investeren in kernenergie is juist slecht voor het klimaat¹. Het is veel effectiever en efficiënter om te investeren in energiebesparing en -opslagstechnieken³.
- Kernenergie verstoort de energiemarkt op twee manieren.
  - Enerzijds is het per geproduceerde MWh een duurdere energiebron dan zon en wind en zullen er subsidies nodig zijn om de investeringsrisico's af te dekken⁵. Deze subsidies worden door de burger opgebracht.
  - Anderzijds zijn kerncentrales weinig flexibel in op- en afschalen⁶. Ook in tijden van lage en negatieve marktprijzen zullen kerncentrales op volle productie blijven draaien. Ze doen dat echter tegen vele malen hogere kosten ten opzichte van zon PV en wind. Hierdoor wordt het energiesysteem onnodig duur. Ook is het waarschijnlijk

---

¹ Haywood et al. (2023). 'Why investing in new nuclear plants is bad for the climate' Joule <https://doi.org/10.1016/j.joule.2023.07.006>

² Voogt, F. & Estrada, A. (2023). 'Nederlandse industrie rekt tot 2050 op Aardolie, kabinetsdoelen onhaalbaar.' Investico: <https://www.platform-investico.nl/artikel/nederlandse-industrie-rekt-tot-2050-op-aardolie/>

³ Elburg, J.C., M. van Neerbos, I. Kuipers & H. de Boer (2022). 'Witte zwanen, zwarte zwanen. De impact van investeren in kernenergie in Nederland afgezet tegen alternatieve verduurzamingsmogelijkheden' Rotterdam: Rebel Energy, Water & Climate.

⁴ Expertteam Energiesysteem 2050: Energie door perspectief: rechtvaardig, robuust en duurzaam naar 2050

⁵ Bilicic, G. & Scroggings, S. (2023). 2023 Levelized Cost of Energy+. Lazard.

⁶ Cárdenas, B., Ibanez, R., Rouse, J, Swinfen-Styles, L. & Garvey, S. (2023) 'The effect of a nuclear baseload in a zero-carbon electricity system: An analysis for the UK' Renewable Energy, Pages 256-272, ISSN 0960-1481, <https://doi.org/10.1016/j.renene.2023.01.028>.

dat in tijden van overproductie juist zon en wind moet worden afgeschakeld ten gunste van dure kernenergie. Ook dit leidt tot hogere energiekosten voor de burger.

- Het Nationaal Plan Energiesysteem zet nu in op maximale elektriciteitsproductie, met als mogelijkheid om de die ambitie naar beneden bij te stellen indien minder nodig blijkt. Omdat de bouwtijd van kerncentrales vele malen langer is dan de bouwtijd van zonne- en windparken, is het aannemelijk dat in deze situatie nieuwe projecten voor schone en goedkope zonne- en windparken worden geannuleerd. Deze lock-in kan voorkomen worden door nu fundamentele keuzes te maken over de industrie.
- Het is onverantwoord in te zetten op zo'n zware investering in kernenergie, zonder een definitieve oplossing te hebben voor het kernafval. Omdat kernafval tot honderden duizenden jaren radioactief kan⁷ zijn en we nog geen idee hebben wat we ermee moeten⁸, is nu inzetten op meer kernenergie niet rechtvaardig naar toekomstige generaties: wij hebben de lusten, en zij de lasten.

Het concept Nationaal Plan Energiesysteem is een mooie eerste stap naar een duurzame toekomst. We moedigen het ministerie van Economische Zaken & Klimaat van harte aan scherpere keuzes te maken, waardoor de hoofdpijler energiebesparing en het CO₂-vrije elektriciteitssysteem ook makkelijker te verwezenlijken zijn. Wij pleiten niet voor een maximalisatie maar optimalisatie van het toekomstige energiesysteem: zet in op brede welvaart met een zo laag mogelijke voetafdruk op de planeet.

Met vriendelijke groet,

GREENPEACE

wise
mee met de energierevolutie

⁷ Flynn, J., Chalmers, J., Easterling, D., Kaspersen, R.M. Kunreuther, H., Mertz, C.K, Mushkatel, A., Pijawka, K. D., & Slovic, P. (2019). 'One Hundred Centuries of Solitude: Redirecting America's High-Level Nuclear Waste Policy' Routledge ISBN: 13:978-0-367-28190-8 (hbk)

⁸ Vidal, J. (2019). 'What should we do with Radioactive nuclear waste?' The Guardian. Via:

<https://www.theguardian.com/environment/2019/aug/01/what-should-we-do-with-radioactive-nuclear-waste>